

Nytt fra Miljødirektoratet

Skadedyrdagene 2023

fagdirektør Erlend Spikkerud
seksjon for biocider og miljøgiftkonvensjoner

Disposisjon

1. Biocidregelverket – oversikt
2. Status for insektmidler m.m.
3. Status for gnagermidler
4. Ny vurdering av antikoagulantene
5. Hvordan påvirke EU-prosesser

Biocider – bekjempe uønskede organismer

- Hovedgrupper
 - Desinfeksjonsmidler
 - Konserveringsmidler
 - **Skadedyrmidler**
 - gnagermidler
 - insekt-, middmidler m.m.
 - repellenter
 - lokkestoffer
 - Andre biocider
- 4 hovedgrupper
- 22 produkttyper

Foto: Oslo byarkiv

Regelverk

- Godkjenningsregelverk
- Mål
 - Hindre uakseptable helse- og miljøeffekter
 - Harmonisering av EU/EØS-markedet for biocidprodukter
- Norsk biocidforskrift
FOR-2017-18-480
- EUs biocidforordning
(EU) nr. 528/2012

Godkjenning av biocider

- Aktive stoffer godkjennes på EU-nivå
- Produkter godkjennes nasjonalt (oftest gjensidig godkjenning)
- Arbeidsdeling mellom landene

Godkjenningsperiode

- Aktive stoffer og produkter godkjennes for maksimalt 10 år
- Eksklusjons-/substitusjonskandidater (5-7 år)
 - Betenkelige helse- og/eller miljøegenskaper
 - Skal fases ut hvis gode alternativer finnes
 - Begrenset utskifting (lite nye alternativer)
- Revurdering
 - Eventuelle nye opplysninger
 - Eventuelle nye veiledninger
 - Eventuelle nye alternative stoffer eller metoder

Ekksklusjon

- Svært alvorlig klassifisering
 - Kreftfremkallende
 - Mutagent (skader gener)
 - Reproduksjonsgiftig
 - Hormonforstyrrende for helse
 - PBT (persistent, bioakk., giftig)
 - vPvB (veldig persistent, veldig bioakkumulerende)

Substitusjon

- Alvorlig klassifisering
 - Allergi ved inhalasjon
 - To av tre i PBT
 - Bekymring f.eks. for grunnvann
 - Store mengder urenheter
 - Hormonforstyrrende for miljø

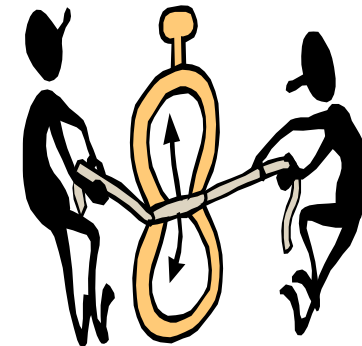

Ekklusjonskandidater

- Skal normalt ikke godkjennes
 - Åpne høringer om alternativer og behov
 - Sammenlignende vurdering
 - Kortere godkjenningsperiode
- Kan godkjennes hvis
 - Ubetydelig risiko/neglisjerbar eksponering (f.eks. lukkede systemer)
 - Forhindre eller bekjempe en alvorlig trussel (f.eks. pandemi)
 - Avslag medfører uforholdsmessig negative konsekvenser for samfunnet

Vurderingsprogrammet

- Opprettet ved innføringen av EUs biocidregelverk (~ 2000)
 - Liste over aktive stoffer på EU-markedet fordelt på produkttyper
 - Grupperte aktivstoffer og produkttyper og lagde en plan
 - Antikoagulantene ble prioritert høyt
 - Stoffer/produkttyper strykes etter hvert som de vurderes
 - Stoffer/produkttyper strykes av søker
- Skulle være ferdig i 2024
 - Fortsatt mange år til alle aktive stoffer er vurdert

Overgangsordningen

- Nye biocidprodukter skal godkjennes før de settes på markedet
- Produkter med aktive stoffer i vurderingsprogrammet kan være på markedet til de er ferdigvurdert
- Produktsøknader må leveres når aktivstoff er godkjent
- Aktuelt for en del insektmidler, men ikke for gnagermidler

Hvordan forenkle og få opp farten?

- Vurderingsprogrammet (2010 – 2014 – 2024 - 2030?)
- Komplisert og delvis uklart regelverk
- Nye krav og vurderingsmetoder
 - F.eks. hormonforstyrrende effekter
- Forenklende tiltak diskuteres i EU
- Revisjon av regelverket

Status for insektmidler m.m.

Status - insektmidler m.m.

Foto: pixabay.com

- Lite nytt
- 42 godkjente aktivstoffer, 8 under behandling
- Begrenset variasjon i kjemi
- Nektet godkjenning
 - D-alletrin
- Norge: 70 produkter er godkjent

Status for gnagermidler

Status - gnagermidler

- Lite nytt – 13 godkjente stoffer
- Revurderes
 - Alfakloralose
 - Kolekalsiferol (D-vitamin)
- Liten/ingen bruk
 - Aluminiumfosfid (gassing)
 - Hydrogencyanid (ikke prod. i Norge)
 - Maiskjernemel (ikke prod. i Norge)

- Antikoagulantene
 - Sju stoffer revurderes
 - Alfa-bromadiolon vurderes
 - Warfarin - ikke søkt fornyet godkjenning

Alfakloralose

- Bare mot mus
- Rapporter om syke og døde katter (og hunder)
 - Typiske symptomer (ustøhet, skjelving, nedsatt kroppstemp.)
 - Analyser viste alfakloralose (sekundærforgiftning)
- Forbud mot privatbruk i Norge våren 2020
- Revurderes nå
 - Resistensbryter for antikoagulantene
 - Blir diskusjon om sekundærforgiftninger og behov for private/proffer
 - Lite bruk av proffer i Norge, men behov til spesielle tilfeller

Foto: pixabay.com

Kolekalsiferol (D-vitamin)

- Viktig i kroppen
 - Dannes i huden ved sollys
 - I mat
- Forstyrrer kalsium/fosfatbalansen i blodet
 - Nyresvikt, hjerte, hjerne
- Eksklusjonskandidat
 - Hormonforstyrrende effekt
- Samfunnsmessig behov
 - Resistensbryter for antikoagulantene
- Ikke privatbruk
- Begrenset proffbruk
- Revurderes nå

Ny vurdering av antikoagulantene

Antikoagulantene

Foto: pixabay.com

- Eksklusjonskandidater, men godkjent i 2017 pga. samfunnsnyttent
 - Alternative metoder var dårlig dokumentert
 - Blodfortynnende (blokkerer vitamin K)
 - Reproduksjonsskadelige
 - Persistente, bioakkumulerende og giftige (PBT)
- Godkjenning av de aktive stoffene utløper i 2024
- Andre gangs revurdering
 - Norge er rapportør for difetialon

Spredning i miljøet

- Veterinærinstituttet, 2019
 - Hubro (72 %), ulv (62 %), gaupe (73 %), jerv (88 %), rødrev (100 %), fjellrev (17 %), villmink (34 %)
- Veterinærhøyskolen, 2015
 - 20 % av døde hunder
- Tyskland
 - Oter, fisk og sedimenter

Foto: pixabay.com

ECHA – det europeiske kjemikaliebyrået

- Offentlig høring om ikke-kjemiske metoder - januar 2022
 - FHI ga innspill
- Kartlegging av forgiftninger (mennesker og dyr) - april 2022
 - Giftinformasjonen ga innspill
- Fikk [oppdrag](#) fra EU-kommisjonen i mai 2022
 - Kartlegge alternative stoffer og metoder

Spørsmål til ECHA

- Frist desember 2022
 - Stor nok kjemisk diversitet til å unngå resistens?
 - Finnes det kjemiske og ikke-kjemiske alternativer?
 - Er alternativene effektive nok?
 - Vesentlige økonomiske eller praktiske ulemper?
 - Signifikant lavere totalrisiko?
- Frist juni 2023
 - Har enkelte antikoagulanter signifikant lavere totalrisiko?
 - Primær- og sekundærforgiftning
 - Persistens i miljøet

ECHA – hovedkonklusjoner (nov 2022)

- Ikke-kjemiske alternativer
 - Feller er et fullgodt alternativ for mus innendørs (lavere risiko for helse/miljø)
 - Kontroversielt - innspill fra bl.a. fra CEPA
 - Begrensede data. Ikke tatt høyde for ulike angrep/infestasjoner.
- Kjemiske alternativer
 - Alfakloralose og kolekalsiferol er passende alternativer
 - Kunne ikke konkludere at de har signifikant lavere risiko
- [All news - ECHA \(europa.eu\)](https://eucha.europa.eu/)

ECHA – hovedkonklusjoner (juni 2023)

- Intern sammenligning av antikoagulantene
 - Ikke vesentlig forskjell i fare eller risiko
 - Miljø: Første generasjon bedre enn andre generasjon
- [All news - ECHA \(europa.eu\)](https://eucha.europa.eu/en/all-news)
- Rapportene er oversendt til EU-kommisjonen

Veien videre

- Eksklusjonskandidater
 - Men bestemt at de skal godkjennes pga. samfunnsnytte
 - Vurderingene skal gjøres enkelt
- ECHA samordner en arbeidsgruppe for rapportørlandene
- Vurderingsrapportene skal være ferdige før sommeren 2024
- Videre diskusjoner i EUs arbeidsgrupper i 2023-2024
- Avstemming i stående komite
- Produktvurderinger

Feller mot mus innendørs

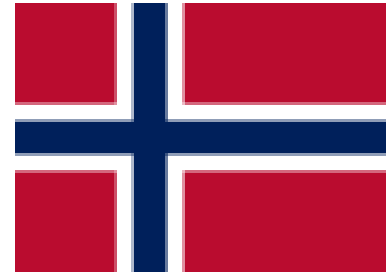
Foto: pexels.com

- Fullgodt alternativ?
- Veldig viktig å redusere mengdene i miljøet
- Fjerne privatbruk?
 - Ingen andre stoffer/produkter er tillatt i Norge
- Hvor mye vil funnene i miljøet reduseres?
 - Bransjen har et ansvar
- Ny revurdering om fem år

Hvordan påvirke EU-prosesser?

Norske myndigheters rolle

- Deltar i EU-møter på like vilkår som medlemslandene
 - Ikke stemmerett i stående komite
 - De store nasjonene dominerer (folketall teller)
- Miljødirektoratet avklarer mandat med Klima- og miljødep.
 - Diskuterer med FHI
- Vi må være aktive og "time" riktig for å kunne påvirke
 - Gode argumenter blir hørt
- Regelverket gir handlingsrom for å være strengere nasjonalt, men vanskelig å være "snillere"

Bransjen

- Hold dere informert
 - Abonner på våre biocidnyheter
<https://www.miljodirektoratet.no/abonnement/>
- Vi legger ut lenke til viktige EU-høringer
 - Send høringsinnspill til ECHA
 - Bruk Skabra og CEPA
- Uttalelser om norske behov/forhold
 - Proffbruk av alfakloralose
 - Antikoagulantene – fint med skriftlig uttalelse om behov mot mus innendørs

Mer informasjon?

- ECHA – EUs kjemikaliebyrå
 - <http://echa.europa.eu/regulations/biocidal-products-regulation/understanding-bpr>
- Miljødirektoratet
 - <http://www.miljodirektoratet.no/Biocider/>
 - Søkbar liste over [godkjente biocidprodukter](#)

Spørsmål om biocider?

- <https://www.miljodirektoratet.no/svartjenesten>

Ønsker du å stille et spørsmål til Miljødirektoratet? ×

Hva gjelder henvendelsen?

Emne

Hva lurer du på?*

Legg ved filer
Ingen filer er vedlagt

Tema*

Kanskje du finner svaret i disse artiklene?

Når du skriver ned spørsmålet ditt, gjør vi søk mot databasen vår og viser artikler som kanskje svarer på det du lurer på. Hvis du ikke finner svaret ditt, kan du sende oss henvendelsen ved å fylle inn opplysningene om deg.

Miljø-
direktoratet